

Robin Hob

KRALJEVI ZMAJEVI

Treći deo trilogije Vidovnjaci

Prevela
Tatjana Bižić

Laguna

Naslov originala

Robin Hobb
ASSASSIN'S QUEST

Copyright © 1997 by Robin Hobb

Cover Illustration Copyright © **Howe, John** via Agentur
Schlück GmbH

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Vrlo stvarnoj, Ket Ogden

*Koja je od malih nogu pretila da će
kad poraste plesati step, biti majstor
borilačkih veština, filmska zvezda,
arheolog i predsednica Sjedinjenih
Država.*

*I zastrašujuće se primiče ispunjenju i
poslednje stavke s ovog spiska.*

Nikad ne mešajte knjigu i film.

Prolog

Neupamćeni

KAD SE IZJUTRA PROBUDIM, ruke su mi uvek umrljane mastilom. Ponekad sam presamićen preko radnog stola zatrpanog svicima i hartijama. Dogodi se da me dečko, kad mi unese doručak na poslužavniku, ukori što nikako nisam odlazio u postelju. Ali ponekad mi samo pogleda lice i ne odvaži se ni reč da zucne. Ne pokušavam da mu objasnim zašto radim to što radim. Nije to tajna koja se može poveriti nekom mlađem, nego takva koju svako mora zaslužiti i sam dokučiti.

Čovek mora imati svrhu u životu. Znam to sada, ali trebalo mi je desetinu prvih godina života da to shvatim. Ne smatram da sam u tome jedinstven. Svejedno, kad sam to jednom naučio, taj mi je nauk trajno ostao. Dakle, kako sem bola malo šta imam da me zaokuplja, potražio sam sebi nekakav cilj, te sam se okrenuo zadatku koji su nekad davno zagovarali gospa Strpljiva i pisar Fedren. Ove sam strane počeo da ispisujem u pokušaju da sačinim celovitu povest Šest vojvodstava. Ustanovio sam, međutim, da teško mogu da zadržim misli na jednom predmetu, pa sam se tako našao rastrzan između sitnijih pitanja za raspravljanje, mojih razmatranja o magiji, zapažanja o ustrojstvu države, razmišljanja o drugim kulturama. Kad me bolovi najgore ometaju pa ne mogu da raspletom sopstvene misli dovoljno da bih ih zapisao, onda prevodim ili nastojim da čitko prepisem neke starije zapise. Upošljam ruke ne bih li zamajao misli.

Pišem u istu onu svrhu za koju je nekada Istinitom služilo crtanje mapa. Pojedinosti na kojima radim, zadubljanje u njih, gotovo da

to bude dovoljno da se zaborave i zavisničke žudnje i bolovi što muče onoga ko im je nekada popuštao. U takav je posao moguće utonuti, zaboraviti se. Ili se može zaći još dublje, gde će se naći mnoga prisećanja na tog zaboravljenog sebe. I prečesto ja zastranim od povesti vojvodstava u povest kneževića Plemenitog. Te me uspomene suočavaju s onim koji sam nekad bio i onim koji sam postao.

Začuđujuće je kolikih se pojedinosti čovek može prisetiti kad se duboko preda takvim prečešljanjima. Nisu sve uspomene koje prizovem bolne. Imao sam i više od prosečnog broja dobrih prijatelja, odanijih nego što je bilo moje pravo da očekujem. Upoznao sam lepote i radosti koje su iskušale snagu mog srca podjednako kao i strašne nesreće i rugobe. Pa ipak imam, može biti, više mračnih uspomena nego većina ljudi; malo je onih koji su iskusili smrt u tamnicama ili nose sećanje na unutrašnjost kovčega pokopanog pod snegom. Misli uzmiču od pojedinosti takvih prisećanja. Jedno je pamtiti da me je Kraljevski ubio. Drugo je raspredati u tančine dane i noći kad me je izglednijavao, a onda premlaćivao do smrti. Čak i posle ovolikih godina, neki od tih trenutaka imaju moć da mi slede utrobu. Sećam se očiju onog čoveka čija mi je pesnica slomila nos i zvuka kad je slomljen. Još postoji jedno mesto na koje odlazim u snovima, gde se borim da ostanem na nogama, da ne mislim na to kako ću poslednjim naporom ubiti Kraljevskog. Još pamtim njegov šamar od kog mi je pukla koža na nateklom licu i ostao ožiljak koji i sad nosim.

Nikad nisam oprostio sebi zadovoljstvo pobeđe koje sam mu priuštio kad sam progutao otrov i skončao.

Ali bolniji su mi od tih događaja koje pamtim oni koji su za mene izgubljeni. Umro sam kad me je Kraljevski ubio. Nikad me više ljudi nisu znali kao kneževića Plemenitog, nikad više nisam obnovio veze s jelendvoranima koji su me poznavali od moje šeste godine. Nikad više nisam živeo u Jelendvorskom zamku, nikad dolazio na podvorenje gospi Strpljivoj, nikad sedeo uz ognjište Čejdu kraj nogu. Izgubljena su za mene talasanja svih onih života što su bili prepleteni s mojim. Neki su mi prijatelji mrtvi, drugi su se oženili ili udali, deca su se rodila i odrasla, a ja ništa od toga nisam video. Mada nemam više zdravo mlado telo, mnogi koji su me zvali svojim prijateljem još su živi. Ponekad još žudim da ih moje oči vide, ruka takne, da utolim samotnost mnogih godina, ali ne mogu.

Te su godine za mene izgubljene, i sve one godine njihovog života koje će tek doći. Izgubljeno je i ono vreme, ne duže od mesec dana, mada se čini da je potrajalo mnogo više, kad sam bio zatočen u tamnici, pa potom u kovčegu. Moj kralj mi je preminuo na rukama, a ja nisam video njegov pogreb. Niti sam prisustvovao veću koje me je posle moje smrti proglasilo krivim za služenje vijugom, te otuda i potpuno opravanom smrt kojom sam umoren.

Strpljiva je zatražila da joj predaju moje telo. Žena mog oca, koju je negda toliko potreslo otkriće da je on pre braka s njom začeo jedno kopile, iznela me je iz one ćelije, njene su me ruke oprale za pokop i umotale me u pokrov. Čudakinja i na svoju ruku, gospa Strpljiva mi je iz nekih svojih nedokučivih razloga očistila i previla rane kao da sam živ. Sama je naredila da mi se iskopa grob i da se u njega položi moj kovčeg. Jedine su me ona i njena sluškinja Čipkana oplakale kad su me svi ostali napustili, ko iz straha, a ko iz gađenja nad mojim zločinom.

Ona ništa nije znala o tom kako su Berik i Čejd, od koga sam učio svoj zanat ubice, došli nekoliko noći potom i iskopali iz tog groba, ispod snega i smrznutog grumenja zemlje, moj kovčeg. Samo su njih dvojica bili tu kad je Berik razbio poklopac kovčega, izvukao moje telo i onda dozvao, čarolijom vijuge koju je i sam posedovao, vuka kome je poverena moja duša. Otrgli su tu dušu od njega i utočili je natrag u izubijano telo iz kog sam umakao. Podigli su me iz mrtvih da još jednom hodim u ljudskom obličju, da se ponovo setim šta to znači imati kralja i biti vezan zakletvom. Do današnjeg dana ne znam jesam li im za to zahvalan. Možda, kao što tvrdi luda, nisu imali izbora. Možda ni zahvalnosti ni krivice ne može biti, samo uviđanje sila koje nas vode do našeg neizbežnog usuda i vezuju uz njega.

Dizanje iz mrtvih

U BRONZIŠTIMA DRŽE robove, za teške poslove. Robovi su rudari i kovači, veslači na galijama, oni vuku smetljarska kola, rade u poljima i kao kurve. Začudo, robovi i robinje takođe su dojilje, vaspitači, kuvari, pisari i zanatlije. Sva blistava civilizacija Bronzišta, od ogromnih biblioteka u Džepu do bajkovitih vodoskoka i kupatila u Sindžonu zasnovana je na ropstvu.

Tecigradski trgovci glavni su snabdevači Bronzišta robljem. Jedno vreme robovi su većinom bili ratni zarobljenici, a Bronzišta zvanično tvrde da je tako i sada. U skorije doba, međutim, nije bilo dovoljno ratova da se zadovolje zahtevi za obrazovanim robovima. Trgovci iz Tecigrada vrlo su domišljati u iznalaženju drugih izvora, a u vezi s ovim često se pominje rasprostranjeno gusarenje oko Trgovačkih ostrva. Bronzištane koji poseduju robove slabo zanima odakle robovi stižu, samo ako su zdravi.

U Šest vojvodstava ropstvo nikad nije uhvatilo korena. Čovek bi mogao da bude osuđen da služi kod onoga koga je svojim prestupom ošteti, ali uvek u nekom određenom roku, i na njega se nikada nije gledalo kao na neku nižu vrstu, već kao na čoveka koji okajava ono što je počinio. Ako je zločin bio suviše strašan da bi se iskupio radom, onda je zločinac osuđivan na smrt. Niko nikad nije postao rob u Šest vojvodstava niti su naši zakoni hrabрили ijedno domaćinstvo da dovede robove u naše kraljevstvo i da ih u ropstvu zadrži. Iz ovih su razloga

mnogi bronzištanski robovi koji su na ovaj ili onaj način stekli slobodu dolazili da u Šest vojvodstava pronađu novi dom.

Ti robovi sa sobom donose običaje i predanja svojih zemalja. Sačuvao sam jednu priču o devojci koja je imala veći, ili ono što bismo mi zvali vijugom. Želela je da pođe iz roditeljske kuće za čovekom koga je volela i htela da mu postane žena. Roditelji su ga smatrali nedostojnim, te su joj uskratili svoje dopuštenje. Nisu hteli da je puste, a ona je bila suviše poslušno dete da bi prekršila njihovu volju, ali je bila i suviše strastvena žena da bi živela bez svoje istinske ljubavi. Tako je legla u postelju i svisnula od tuge. Roditelji su je sahranili u velikoj žalosti, koreći sebe što joj nisu dozvolili da poslušna svoje srce. Nisu međutim znali da je ona bila vijugom vezana s jednom medvedicom. Kad je devojka preminula, medvedica je sačuvala njenu dušu da ne ode s ovog sveta. Treće noći pošto je devojka pokopana medvedica je raskopala raku i vratila dušu u njeno telo. Podignuta iz mrtvih, devojka je postala drugačija ličnost, koju više nije vezivala nikakva obaveza prema roditeljima. Ostavivši za sobom razbijen kovčeg pošla je da traži svoju jedinu pravu ljubav. Pripovetka ima tužan kraj, jer devojka nikad više nije mogla da bude u potpunosti ljudsko biće pošto je neko vreme bila medvedica, i čovek koga je volela nije hteo da je uzme.

Na ovom kosturu priče zasnovao je Berik svoju odluku da pokuša da me izbavi iz tamnica princa Kraljevskog tako što će me otrovati.

U sobi je pretoplo. I skućeno. Ne mogu više da se rashladim dah-tanjem. Ustao sam od stola i odlazim do bureta s vodom u uglu. Podignem poklopac i napijem se. Srce Čopora samo što ne zareži na mene. „Uzmi šolju, kneževiću.“

Voda mi se sliva niz bradu. Gledam ga ne uzmičući, motreći.

„Obriši lice.“ Odvraća pogled od mene i skreće ga na svoje ruke. Masne su, utrljavao je masnoću u kajase. Onjušim. Liznem usne.

„Gladan sam.“

„Sedi i završi to što si počeo da radiš. Onda ćemo jesti.“

Pokušavam da se prisetim šta hoće od mene. Pokazuje rukom ka stolu pa se setim. Ima kožnih kajasa i na mom kraju stola. Ponovo sednem na tvrdu stolicu.

„Gladan sam sad“, objasnim mu. Opet me onako pogleda, ne pokaže mi baš zube, ali to je ipak režanje. Srce Čopora ume da reži

očima. Uzdahnem. Ta mast koju utrljava baš lepo miriše. Progutam pljuvačku, pa oborim pogled. Kožni kajasi i parčići kovine leže na stolu ispred mene. Neko vreme samo gledam u to, dok Srce Čopora ne spusti kajase i ne obriše ruke krpom. Stao je uz mene, pa moram da se okrenem da bih ga video. „Ovde“, kaže dotičući kožu ispred mene. „Evo ovde si ga popravljao.“ Stoji mi nad glavom sve dok opet ne uzmem kajase. Kad se sagnem da ga onjušim, Srce Čopora me šljepne po ramenu. „Nemoj to da radiš!“

Usna mi se trzne, ali nisam zarežao. Mnogo se naljuti ako režim na njega. Neko vreme sam držao kajase, a onda kao da su mi se ruke setile pre nego glava. Gledam rođene prste kako posluju s kožom, pa kad je posao gotov, podižem kajase i trgnem ga jako, da pokažem da se neće prekinuti i ako se konj cimne. „Ali nema konja“, prisetio sam se naglas. „Sve su ih odveli.“

Brate?

Evo me. Ustao sam i pošao ka vratima.

„Vraćaj se ovamo i sedi“, reče Srce Čopora.

Noćnooki me čeka, rekoh mu. Tad se setim da tako ne može da me čuje. Mislim da bi mogao kad bi pokušao, ali neće da pokuša. Znam da će me gurnuti ako mu opet budem tako govorio. Ne da mi ni sa Noćnookim da mnogo pričam na taj način. Gurne i njega ako vuk mnogo priča meni. Meni je to vrlo čudno. „Noćnooki me čeka“, kažem mu ustima.

„Znam.“

„Sad je dobro vreme za lov.“

„Bolje je vreme da ostanesh unutra. Imam ovde hranu za tebe.“

„Noćnooki i ja možemo naći sveže meso.“ Kad pomislim na to, voda mi pođe na usta. Tek rasporen zec, još se puši u zimskoj noći. To želim.

„Noćnooki će noćas morati sam da lovi“, kaže mi Srce Čopora. Prišao je prozoru i malčice otvorio kapke. Hladan vazduh nagrne unutra. Njušim Noćnookog, a malo dalje snežnu mačku. Noćnooki zacvili. „Gubi se“, kaže mu Srce Čopora. „Idi sad, idi lovi, nađi hranu. Nemam dovoljno i za tebe.“

Noćnooki se udaljava od svetlosti koja pada napolje kroz prozor. Nije otišao predaleko. Čeka me, ali znam da neće moći dugo da čeka. Gladan je, kao i ja.

Srce Čopora je prišao vatri, od koje je pretoplo u sobi. Na vatri je kotlić. Skida ga s vatre i diže poklopac. Napolje pokuljaju para i mirisi. Žito i korenje, tanušni tračak mirisa mesa, skoro potpuno iskuvan, ali toliko sam gladan da počinjem da cvilim kada ga onjušim. Srce Čopora opet zareži očima. Vratio sam se na stolicu. Seo. Čekam.

Dugo mu treba. Sklonio je svu kožu sa stola i okačio je na kuku. Onda je sklonio lonče s mašću. Onda je doneo kotlić na sto. Onda je izneo dve činije i dve kupe. U kupe je nasuo vodu. Postavio nož i dve kašike. Iz kredenca doneo hleb i lonče džema. Sipao je varivo u moju činiju, ali znam da još ne smem da ga pipnem. Moram da sedim i ne smem da jedem dok on seče hleb i daje mi parče. Smem da držim hleb, ali ne smem da jedem dok i on ne sedne uz činiju s varivom i hleb.

„Uzmi kašiku“, podseća me. Onda polako seda na stolicu pored mene. Držim kašiku i hleb i čekam, čekam, čekam. Ne sklanjam oči s njega, ali ne mogu da sprečim usta da se kreću. To ga ljuti. Stisnem usne. Naposletku on kaže: „Sad ćemo jesti.“

Samo što tu čekanju nije kraj. Jedan zalogaj mi je dozvoljen. Moram da ga sažvaćem i progutam pre nego što uzmem sledeći, inače ću dobiti pljusku. Smem da zahvatim samo toliko variva koliko mi stane u kašiku. Uzimam kupu i pijem iz nje. Srce Čopora mi se smeši. „Dobar knežević. Dobar dečko.“

I ja se osmehnem njemu, ali onda zagrizem previše hleba, pa se on namršti. Trudim se da žvaćem polako, ali sad sam baš mnogo, mnogo gladan, a hrana je tu, i ne razumem zašto me samo ne pusti da jedem. Tako nam dugo treba da bismo jeli. Namerno napravi vrlo vruće varivo pa se opečem ako stavim previše odjednom u usta. Malo razmislim o tome. Onda kažem: „Namerno napraviš prevruću hranu. Da se opečem ako prebrzo jedem.“

Osmeh mu sad dolazi sporije. Klimne mi glavom.

Ipak sam završio s jelom pre nego on. Moram da sedim dok i on ne završi.

„Pa, kneževiću“, kaže on na kraju, „nije danas bio tako loš dan, je li, momče?“

Gledam u njega.

„Odgovori mi nešto“, kaže on.

„A šta?“, pitam ga.

„Bilo šta.“

„Bilo šta.“

On se mršti i najradije bih zarežao na njega, jer uradio sam što mi je rekao. Malo posle on ustane i donese bocu. Sipa sebi nešto u kupu, pa mi dodaje bocu. „Hoćeš ti malo?“

Uzmičem. Taj miris me peče u nozdrvama.

„Odgovori“, podseća me on.

„Ne. Neću, to je gadna voda.“

„Nije. To je gadna rakija. Kupinovača, vrlo jeftina. Pre sam je ja mrzeo, a ti si je voleo.“

Išmrknem taj miris. „Mi je nikad nismo voleli.“

Na to on spusti bocu na sto, ustaje i odlazi do prozora. Ponovo ga otvara. „Idi da loviš, rekao sam!“ Osetim kad je Noćnooki odskočio i otrčao. Noćnooki se boji Srca Čopora kao i ja. Jednom ga je Noćnooki napao. Dugo sam bio bolestan, a posle sam pomalo ozdravio. Hteo sam da izađem da lovim, a on nije hteo da me pusti. Stajao je na vratima pa sam skočio na njega. Udario me je šakom i onda me oborio. Nije veći od mene, ali je opakiji i pametniji. Zna da me drži na mnogo načina i većinom su bolni. Držao me je leđima na podu, grla otkrivenog pred njegovim zubima, dugo, dugo. Kad god sam se mrdnuo, pljusnuo me je. Noćnooki je režao oko kuće, ali podalje od vrata, i nije pokušao da uđe. Kad sam zacvileo moleći milost, opet me je udario. „Tišina!“ A kad sam začutao, kazao mi je: „Ti si mlađi, ja sam stariji i više znam. Bolje se borim nego ti, bolje lovim, uvek sam iznad tebe. Poslušaćeš me šta god da ti kažem. Jesi li razumeo?“

Da, rekao sam mu. *Jesam, jesam, razumeo sam, to je čopor, razumeo sam.* Ali on me je udario i držao me tamo i dalje, izloženog grla, sve dok mu nisam rekao ustima: „Jesam, razumeo sam.“

Srce Čopora se vrati do stola i sipa mi rakiju u čašu. Stavlja je ispred mene, pa ne mogu da izbegnem miris. Od toga šmrkćem.

„Probaj“, nagovara me on. „Samo malo. Pre si je voleo. Pio si je u gradu, dok si još bio premlad da bi išao po krčmama bez mene. Posle si žvakao nanu i mislio da ja neću znati šta si radio.“

Odmahujem glavom. „Neću raditi što mi kažeš da ne radim. Razumeo sam.“

Srce Čopora kao da se zagrcnuo i kao da mu se kija. „Ma često si radio ono što sam ti kazao da ne radiš. Vrlo često.“

Opet odmahujem glavom. „Ne sećam se.“

„Ne još, ali uskoro ćeš se setiti.“ Opet upire prstom u rakiju. „Hajde. Probaj. Samo malčice. Mogla bi ti prijati.“

Probam jer on kaže da moram. Opeče mi nos i usta i nikako ne mogu da išmrknem taj ukus. Prospem sve što je ostalo u čaši.

„Pa, Strpljiva bi bila zadovoljna“, kaže on samo, pa me pošalje po krpu da obrišem ono što sam prosuo. I još da operem i obrišem suđe.

Ponekad se tresem i padnem. Bez razloga. Srce Čopora proba da me drži. Ponekad od tresenja zaspim. Kad se posle probudim, sve me boli. Grudi, leđa. Ponekad se ugrizem za jezik. To mi se ne sviđa. Plaši Noćnookog.

Ponekad ima još neko s Noćnookim i sa mnom, neko ko misli s nama. Vrlo mali, ali je tu. Ne želim da bude tu. Nikog ne želim, nikad više, hoću da samo Noćnooki i ja budemo tu. On to zna, pa se tako smanjuje da najviše vremena skoro nikako i nije tu.

Posle dođe jedan čovek.

„Dolazi neki čovek“, kažem Srcu Čopora. Smrklo se i vatra dogoreva. Već je prošlo najbolje vreme za lov, skroz je mrak. Uskoro će nas uspavati.

Srce Čopora mi ne odgovara. Ustaje brzo i tiho, dohvata veliki nož koji uvek stoji na stolu. Pokazuje mi da mu se sklonim s puta, u ćošak. Prikrade se do vrata i čeka. Napolju čujem čoveka kako dolazi kroz sneg. Onda ga namirišem. „To je sivokosi“, kažem. „Čejd.“

On onda vrlo brzo otvara vrata i sivokosi ulazi. Od mirisa koje unosi kijam. Uvek miriše na prah sasušenog lišća i različite dimove. Star je i mršav, ali Srce Čopora se uvek ponaša prema njemu kao da je važniji u čoporu. Srce Čopora podloži vatru. U sobi postaje svetlije, i vruće. Sivokosi zabacuje kapuljaču. Gleda u mene neko vreme očima u kojima se ogleda vatra, kao da nešto čeka. Onda kaže Srcu Čopora: „Kako je? Je li išta bolje?“

Srce Čopora mrdne ramenima. „Kad te namiriše, kaže tvoje ime. Celu nedelju nije imao napad. Pre tri dana popravio mi je neke kajase. I to dobro.“

„Ne pokušava više da glode kožu?“

„Ne. Bar ne dok ga gledam. Osim toga, taj on posao dobro poznaje. Možda to dotiče nešto u njemu.“ Srce Čopora se nasmeje, pa brzo prestane. „Ako ništa drugo, popravljene kajasi se mogu prodati.“

Sivokosi odlazi do vatre i pruža ruke ka njoj. Na rukama ima pege. Srce Čopora vadi bocu s rakijom. Sipa njima dvojici. Mene tera da držim svoju kupu s malo rakije na dnu, ali ne tera me da probam. Pričaju dugo, dugo, dugo, a ne pričaju ni o lovu, ni o hrani, ni o spavanju. Sivokosi je čuo nešto o nekoj ženi. To je možda nešto presudno, prekretnica za Šest vojvodstava. Srce Čopora kaže: „Neću o tome da govorim pred kneževićem. Obećao sam.“ Sivokosi ga pita misli li da ih ja razumem, a Srce Čopora kaže da to nema veze, dao je reč. Hoću da idem da spavam, ali me oni teraju da mirno sedim na stolici. Kad stari čovek pođe, Srce Čopora mu kaže: „Vrlo je opasno da dolaziš. Moraš dugo da pešačiš. Hoćeš li moći da se vratiš unutra?“

Sivokosi se samo osmehne. „Imam ja svoje puteve, Berik.“ I ja se osmehnem jer se setim da je uvek bio ponosan na svoje tajne.

Jednog dana Srce Čopora izlazi i ostavlja me samog. Nije me vezao. Samo je kazao: „Imaš zobi ovde, ako budeš hteo da jedeš, moraćeš se setiti kako da je skuvaš. Ako izađeš, bilo kroz vrata ili kroz prozor, ako samo otvoriš ili jedno ili drugo, znaću i prebiću te na mrtvo ime. Razumeš li me?“

„Razumem“, kažem. Izgleda mi da je vrlo ljut na mene, ali ne sećam se da sam uradio išta što mi je rekao da ne radim. Otvorio je kutiju i vadi iz nje neke predmete. Okrugle i metalne uglavnom. Novac. Jedne od tih stvari se sećam. Sjaji se i izvijena je kao mesec, mirisala je na krv kad sam je dobio. Stekao sam je u borbi. Ne sećam se da sam je želeo, ali borio sam se s nekim i dobio je. Ne želim je ni sad. Srce Čopora podiže lančić na koji je okačena da je pogleda, pa je stavlja u kesu s novcem. Ne smeta mi što će je odneti.

Strašno sam ogladneo do njegovog povratka. Vraća se mirišući na ženku. Miris nije jak i meša se s mirisom livade, ali dopada mi se. Budi mi želju za nečim što nije ni hrana, ni voda, ni lov. Primičem se Srcu Čopora da ga bolje omirišem, ali on to ne primećuje. Sprema kašu pa jedemo. Onda sedi ispred vatre i izgleda mnogo, mnogo tužan. Ustajem po bocu s rakijom i donesem mu je. I čašu isto. Uzima ih, ali se ne smeši. „Sutra ću te možda naučiti da donosiš štap“, kaže. „To možda možeš da savladaš.“ Onda je popio svu rakiju iz boce i posle toga otvorio još jednu bocu. Ja sedim i gledam ga. Kad je zaspao,

uzmem njegov kaput, na kom je onaj miris. Prostrem ga na pod i legnem na njega, da ga mirišem dok ne zaspim.

Sanjao sam, ali taj san nema nikakvog smisla. Bila je jedna ženka koja je mirisala kao Berikov kaput i ja nisam hteo da ode. Bila je moja ženka, ali nisam pošao za njom kad je otišla. To je sve čega se sećam. Sećati se nije dobro. Isto onako kao što nije dobro biti gladan ili žedan.

Terao me je da ostanem unutra. Zadugo, vrlo, vrlo dugo, a ja ništa drugo nikako i nisam hteo, samo da izađem. Ali tog puta pada kiša, tako jako da je skoro sav sneg otopila. Odjednom mi se čini sasvim dobro što sam unutra. „Berik“, kažem, na šta on naglo podiže pogled. Pomislim da će me napasti, tako se naglo pokrenuo. Trudim se da se ne šćućurim. Ponekad se naljuti ako se šćućurim pred njim.

„Šta je bilo, kneževiću?“, kaže, a glas mu je blag.

„Gladan sam“, kažem. „Sada.“

Daje mi veliki komad mesa. Skuvano je, ali komad je veliki. Jedem prebrzo. On me gleda, ali ne kaže mi da ne jedem tako brzo niti me ćušne. Tog puta.

Stalno se češem po licu. Po bradi. Na kraju ustanem i stanem ispred Berika. Češem se pred njim. „Ne sviđa mi se ovo“, kažem mu. Izgleda da se iznenadio, ali mi daje vrlo vruću vodu i sapun, i vrlo oštar nož. Daje mi okruglo staklo u kome je jedan čovek. Dugo ga gledam. Drhtim. Oči su mu kao Berikove, s beonjačama, samo još tamnije. Nisu vučje. Krzno mu je tamno kao Berikovo, ali su mu dlake po bradi raštrkane i grube. Kad dotaknem bradu vidim prste na licu tog čoveka. To je čudno.

„Obrij se, samo budi pažljiv“, kaže mi Berik.

Gotovo se sećam kako. Miris sapuna, vruća voda na licu. Ali nož je mnogo oštar i stalno me poseče. Posekotine me bole. Posle toga gledam onog čoveka u okruglom staklu. Knežević, mislim. Skoro kao knežević. Krvarim. „Sav sam krvav“, kažem Beriku.

Berik mi se smeje. „Uvek si krvav kad se obriješ. Uvek previše žuriš.“ Uzima mi oštri, oštri nož. „Sedi mirno“, kaže mi. „Preskočio si neka mesta.“

Sedim vrlo mirno i on me ne poseče. Teško mi je da budem miran kad mi prilazi tako blizu i tako me izbliza gleda. Kad završi, uhvati me za bradu, podigne mi glavu i gleda me. Gleda me netremice. „Kneževiću?“, kaže. Osmehne mi se, ali osmeh se gasi kad vidi da ga samo gledam. Daje mi četku.

„Nema konja, šta će mi četka“, kažem mu.

Gotovo mi se učini da je zadovoljan. „Da se očesljaš“, kaže i raščupavi mi rukom kosu. Tera me da je češljam sve dok ne polegne ravno. Neka mesta me bole na glavi. Berik se namršti kad vidi kako se trzam. Uzme mi četku i kaže mi da mirujem dok on zagleda i opipava ispod kose. „Životinja!“, kaže grubo, a kad ustuknem kaže: „Ne ti.“ Polako odmahuje glavom. Potapše me po ramenu. „Vremenom će prestati da te boli.“ Pokazuje mi kako da vežem kosu pozadi kožnom vrpcom. Kosa mi je taman dovoljno duga. „Tako je već bolje“, kaže. „Opet ličiš na čoveka.“

Budim se trzajući se i skamućuci. Sanjao sam. Sedam i zaplačem. Berik ustaje iz postelje i prilazi mi. „Šta ti je, kneževiću?“

„Uzeo me je od majke! Odveo me je od nje. Bio sam premali da se od nje odvojim.“

„Znam“, kaže on. „Znam. Ali to je bilo odavno. Sad si ovde, na sigurnom.“ Izgleda skoro uplašeno.

„Dimom nas je isterao iz jazbine. Odrao je kožu mojoj majci i braći.“

Lice mu se menja i glas mu više nije blag. „Ne, kneževiću. To nije bila tvoja majka. To je bio vučji san. To se možda dogodilo Noćnom okom. Nije tebi.“

„Jeste, jeste“, kažem mu, odjednom ljut. „Jeste, dogodilo se, to je potpuno isto osećanje.“ Ustajem s ležaja pa hodam po sobi. Dugo hodam dok ne prestanem to da osećam. Berik sedi i gleda me. Pije mnogo rakije dok ja hodam.

Jednog dana u proleće gledam kroz prozor. Svet lepo miriše, obnovljen i živ. Protežem se i razmrđavam ramena. Čujem kako mi kosti pucketaju. „Lepo jutro za jahanje“, kažem i okrećem se da pogledam

Berika. Mešao je kašu u kotliću nad vatrom, ali na ovo prilazi i staje pored mene.

„U planinama je još zima“, primećuje blago. „Pitam se je li Ketriken bezbedno stigla kući.“

„Ako nije, to sigurno nije Garavičina krivica“, kažem. Onda se nešto prevrne i zaboli u meni, tako da za časak ne mogu da dišem. Hoću da se dosetim šta li je to bilo, ali mi izmiče. Neću da ga sustignem, ali znam da bi trebalo da ga lovim. Bilo bi to kao lov na medveda. Kad mu se približim, okrenulo bi se i povredilo me. Ipak me nešto tera da ga gonim. Duboko udišem i stresam se. Udišem još jednom i zagrcnem se.

Berik je pored mene potpuno nepomičan i nem. Čeka me.

Vuk si, brate. Vрати se, od toga se skloni, povrediće te, upozorava me Noćnooki.

Odskočim od onoga.

Onda Berik besni po kolibi, psuje, pušta da kaša zagori. Svejedno moramo da je pojedemo, jer nema ničeg drugog.

Neko vreme Berik me gnjavi. „Sećaš li se?“, stalno pita. Neće da me pusti na miru. Govori mi imena i tera me da pokušam da mu kažem čija su. Ponekad znam nešto malo. „Žena“, odgovaram mu kad mi kaže Strpljiva. „Žena u sobi s biljkama.“ Trudio sam se, ali on je svejedno ljut na mene.

Noću sanjam. Treperavo svetlo, koje poigrava na kamenom zidu. I oči na prozorčiću. Ti me snovi pritisnu i ne daju mi da dišem. Ako mogu da udahnem dovoljno da bih vrisnuo, probudim se. Ponekad dugo traje pre nego što skupim dovoljno daha. I Berik se probudi i zgrabi veliki nož sa stola. „Šta je, šta ti je?“, pita, ali ja ne mogu da mu kažem.

Sigurnije je spavati danju, napolju, gde mirišu trava i zemlja. Onda snovi o kamenim zidovima ne dolaze. Umesto toga dođe jedna žena i milo se privije uz mene. Miomirisna je kao cvetna livada, a usta joj imaju ukus meda. Ti snovi bole kad se probudim, i onda znam da je otišla zauvek, da ju je uzeo neko drugi. Noću sedim i gledam u vatru. Trudim se da ne mislim na hladne kamene zidove, ni na crne uplakane oči, slatka usta puna gorkih reči. Ne spavam. Ne usuđujem se ni da legnem. Berik me ne tera.

* * *

Jednog dana ponovo dolazi Čejd. Pustio je dugu bradu, nosi šešir širokog oboda, kao torbar, ali sam ga svejedno prepoznao. Berik nije bio kod kuće kad je on stigao, ali sam ga svejedno pustio unutra. Nisam znao zašto je došao. „Hoćeš li rakije?“, pitam misleći da je možda zato došao. On me pažljivo zagleda i gotovo se osmehne.

„Kneževiću?“, kaže. Okreće glavu da me pogleda u lice. „Pa kako si?“

Ne znam odgovor na to pitanje pa ga samo gledam. Malo posle on pristavlja lonče. Vadi iz torbe ono što je doneo. Čaj sa začinima, sir, dimljenu ribu. I lekovite trave, koje ređa na stolu. Onda vadi kožnu kesicu. U njoj je žuti kristal, tako krupan da mu jedva staje u šaku. Na dnu torbe je široka plitka činija, plavo gledosana iznutra. Napunio ju je čistom vodom i stavio na sto kad se Berik vrati. Berik je išao da peca. Doneo je šest malih riba nanizanih na kanap. Potočne su, nisu morske. Skliske i sjajkave. Već ih je rasporio i očistio.

„Ostavljaš ga sad samog?“, pita Čejd Berika pošto su se pozdravili.

„Moram, kad idem da nađem hranu.“

„Znači sad mu veruješ?“

Berik odvrća pogled. „Uvežbavao sam mnogo životinja. Naučiti ih da te poslušaju kad im nešto kažeš nije isto što i verovati čoveku.“

Berik prži ribe u tiganju pa jedemo. Uz njih imamo sir i čaj. Onda, dok sklanjam posuđe, njih dvojica se smeštaju da popričaju.

„Hteo bih da pokušam s travama“, kaže Čejd Beriku. „Ili s vodom. Ili kristalom. Da pokušam nešto, šta bilo. Počinjem da mislim da nije... nije stvarno tu.“

„Jeste“, tiho mu ustvrdi Berik. „Daj mu vremena. Ne mislim da ti je dobra ta zamisao s travama. Pre nego što je... što se promenio, već je počinjao da se privikava na trave. Pred kraj mu je sve vreme bilo ili loše ili je prštao od snage. Ako nije bio duboko ojađen, onda je bio ili iscrpljen od borbe ili zato što je poslužio kao kraljev čovek Istinitom ili Lukavom, pa je posle toga uzimao vilinkoru umesto da se odmara. Zaboravio je kako da naprosto pusti telo da počine i da se oporavi. Nikad nije dovoljno sačekao na to. One poslednje noći... dao si mu ljuljkovo seme, jesi li? Jasenka kaže da nikad ništa slično nije videla. Mislim da bi mu više njih priteklo u pomoć da ih nije onoliko isprepadao. Sečivo je, jadan, pomislio da je momak potpuno skrenuo

s pameti. Ne može da oprostí sebi što ga je upravo on savladao. Voleo bih da možemo da ga izvestimo da dečko nije mrtav.“

„Nije bilo vremena da biram, dao sam mu šta mi je bilo pri ruci. Nisam znao da će se onako raspomamiti.“

„Mogao si da ga odbiješ“, tiho reče Berik.

„Ne bi ga to zaustavilo. Otišao bi onako izmožden kakav je bio i ubili bi ga tamo na mestu.“

Odem i sednem ispred ognjišta. Berik me ne gleda. Legnem, pa se okrenem na leđa i ispružim. Osećam se lepo. Žmurim, vatra mi greje bok.

„Ustani i sedi na stolicu, kneževiću“, kaže Berik.

Uzdahnem, ali ga poslušam. Čejd me ne gleda. Berik nastavlja gde je stao.

„Hoću da ga čuvam od svih potresa. Mislim da mu samo treba vremena, postići će on to po svome. Seća se on. Ponekad. Onda otera sećanja. Mislim da ne želi da se seća, Čejde. Mislim da zapravo ne želi da ponovo bude knežević Plemeniti. Možda mu se dopadalo da bude vuk. Možda mu se toliko dopadalo da se nikad neće vratiti.“

„Mora da se vrati“, odgovori mu tiho Čejd. „Potreban nam je.“

Berik se uspravi na stolici. Bio je podigao noge na naslagane cepanice, ali sad ih spusti na pod. Naginje se prema Čejdu. „Dobio si vesti?“

„Nisam ja, ali mislim da Strpljiva jeste. Ponekad ti dođe da iskočiš iz kože zato što si samo pacov u zidovima.“

„Šta si čuo?“

„Samo Strpljivu i Čipkanu kako pričaju o vuni.“

„Po čemu je to važno?“

„Trebala im je vuna za vrlo mekano tkanje. Za novorođenče ili sasvim malo dete. Rodiće se kad kod nas žetva bude pri kraju, ali u planinama je to početak zime. Bolje da bude gusto tkano, kazala je Strpljiva. To bi moglo biti za Ketrikenino dete.“

Berik je izgledao zatečen. „Strpljiva zna za Ketriken?“

Čejd se nasmeja. „Ne znam. Ko zna šta sve ta žena zna? U poslednje se vreme znatno promenila. Prikuplja jelendvorsku stražu pod svoj skut, a gospodar Bistri i ne primećuje šta se dešava. Sad mislim da je trebalo da je upoznamo sa svojim namerama, da je uputimo u njih od samog početka. Mada možda i nije trebalo.“

„Meni bi možda olakšalo da jesmo“, reče Berik zagledan u vatru.

Čejd odmahnu glavom. „Oprostí. Bilo je neophodno da ona veruje kako si napustio kneževića, odbacio ga zbog vijuge. Da si ti pošao po njegovo telo, Kraljevski je mogao nešto da posumnja. Morali smo da ubedimo Kraljevskog kako je jedino njoj stalo da ga pokopa.“

„Ona me sad mrzi. Rekla je da u meni nema ni odanosti ni srčanosti.“ Gledao je u svoje ruke kad je stegnutim glasom rekao: „Znao sam da je prestala da me voli pre mnogo godina, kad je dala srce Plemenitom. To sam mogao da prihvatim. On ju je zavređivao. A ja sam je ostavio. Zato sam mogao da živim s tim da me ne voli, pošto me je i dalje poštovala kao čoveka. Ali sad me prezire.“ Odmahnulo je glavom, onda čvrsto sklopio oči. Za jedan čas vladao je muk. Onda se Berik polako uspravi i okrenu Čejdu. Upitao ga je mirnim glasom: „Misliš znači da Strpljiva zna da je Ketriken umakla u planine?“

„Ne bi me iznenadilo. Niko ništa zvanično nije saopštio, naravno. Kraljevski je poslao poruke kralju Ajodu tražeći da mu se odgovori je li Ketriken tamo, ali je Ajod odgovorio da je ona kraljica Šest vojvodstava i da se njegovog kraljevstva ne tiče šta ona radi. Kraljevskog je to toliko naljutilo da je prekinuo trgovinu s Planinskim kraljevstvom. Izgleda međutim da Strpljiva mnogo zna o onome što se događa van zamka. Možda zna i šta se događa u planinama. Što se mene tiče, silno bih voleo da znam kako namerava da pošalje u planine pokrivačíc koji će izatkati.“

Berik je dugo ćutao. Zatim reče: „Trebalo je da nađem neki način da pođem s Ketriken i ludom, ali imao sam samo dva konja i namirnica dovoljno samo za dvoje. Nisam uspeo da pribavim ništa više, pa su otišli sami.“ Skrenuo je mrk pogled ka vatri. „Pretpostavljam da niko ništa nije čuo o budućem kralju Istinitom?“

Čejd polako odmahnu glavom. „Kralju Istinitom“, podseti Berika vrlo tiho. „Da nam je on ovde.“ Oči mu odbludeše u daljinu. „Da je pošao nazad, mislim da bi dosad već bio ovde. Još nekoliko ovakvih blagih dana i crvene će nam lađe biti u svakom zalivu. Više ne verujem da će nam se Istiniti vratiti.“

„Onda je Kraljevski zaista kralj“, reče Berik ogorčeno. „Bar dok se Ketrikenino dete ne rodi i ne doraste. A onda nam predstoji bratubilački rat zatraži li ono svoju krunu. Ako dotad uopšte bude Šest vojvodstava da bi njima vladalo. Voleo bih sada da Istiniti nije pošao u potragu za Precima. Dok je bio živ, imali smo bar neku zaštitu od

pljačkaša. Sad kad njega nema i kad je oprolećilo, ništa više ne stoji između nas i crvenih lađa.“

Istiniti. Zadrhtah od hladnoće. Odgurnuh je od sebe. Ona se vrati i ja je skroz odgurnuh. Nisam joj dao da mi se primakne. Malo posle duboko udahnuh.

„Onda samo voda?“, pitao je Čejd Berika, i znao sam da su razgovarali ali ja nisam slušao.

Berik sleže ramenima. „Pa hajde. Ne može da škodi. Je li pre umeo da bude vidovit pomoću vode?“

„Nikad to nisam pokušao s njim, samo sam uvek slutio da bi umeo ako bi probao. Ima i vijugu i veštinu, zašto ne bi bio i vidovit?“

„To što neko nešto može ne znači i da treba to da radi.“

Neko vreme su se gledali. Onda Čejd sleže ramenima. „Meni možda moj zanat ne dozvoljava takvu istančanu savest“, napomenu zategnutim glasom.

Berik počuta časak, pa mrgodno reče: „Oprosti, gospodine. Svi smo mi služili svom kralju onako kako su nam mogućnosti nalagale.“

Na to Čejd klimnu, pa se nasmeši.

Sklonio je sa stola sve osim činije s vodom i nekoliko sveća. „Dođi ovamo“, pozva me blago. Prišao sam stolu. Čejd me smesti u svoju stolicu, pa gurnu činiju ispred mene. „Pogledaj u vodu“, reče mi, „pa mi kaži šta vidiš.“

Video sam vodu u činiji. Video sam plavet na dnu činije. Ni jedan ni drugi odgovor nije ga usrećio. Stalno mi je ponavljao da pogledam ponovo, ali ja sam stalno video isto. Premeštao je sveće nekoliko puta i svaki put mi govorio da pogledam opet. Naposletku reče Beriku: „Pa sad bar odgovori kad mu se obratiš.“

Berik klimnu, ali izgledao je obeshrabreno. „Da. Možda vremeenom...“

Tad sam znao da su gotovi sa mnom pa sam se opustio.

Čejd upita može li da prenoći kod nas. Naravno, kazao je Berik. Onda je izneo rakiju. Nasuo je dve kupe. Čejd primače moju stolicu do stola pa ponovo sede. I ja sam seo i čekao, ali su oni opet počeli da pričaju jedan s drugim.

„A šta sa mnom?“, upitao sam naposletku.

Prekinuli su razgovor i pogledali me. „Šta s tobom?“, upita Berik.

„Zar ja neću dobiti rakije?“

Gledali su me. Berik oprezno upita: „Hoćeš rakije? Mislio sam da ti se ne dopada.“

„Ne. Ne dopada mi se. Nikad mi se nije dopadala.“ Malo sam razmislio. „Ali bila je jeftina.“

Berik je zinuo u mene. Čejd se osmehnu jedva primetno, gledajući u svoje ruke. Onda Berik donese još jednu kupu, da sipa i meni. Neko vreme su sedeli i gledali me, a ja ništa nisam radio. Na kraju su ponovo počeli da pričaju. Gucnuo sam rakiju. I dalje mi je pekla usta i nos, ali me je unutra zgrejala. Znao sam da ne želim više. Onda sam mislio da želim. Popio sam još. Nije mi prijala. Ličila je na nešto što bi me Strpljiva naterala da progutam da me prođe kašalj. Ne. Odgurnuo sam i tu uspomenu. Spustio sam kupu.

Berik nije gledao u mene. Pričao je s Čejdom. „Kad loviš jelena, često mu se mnogo više približiš ako se praviš da ga ne vidiš. Ostanu na mestu, gledaju te kako prilaziš i ni ne mrdnu sve dok ne pogledaš pravo u njih.“ Dohvatio je bocu i dosuo mi još rakije. Šmrknuo sam kad sam osetio miris. Pomislio sam da osećam nešto kako se mreška. Neku misao u svojoj glavi. Potražih svog vuka.

Noćnooki?

Brate? Spavam, Promenjeni. Još nije dobro vreme za lov.

Berik me ošinu pogledom. Prestao sam.

Znao sam da ne želim više rakije. Neko drugi mislio je da želim. Neko drugi me je podsticao da uzmem kupu, samo da je držim. Okrenuo sam kupu i rakija se u njoj uskomešala. Tako je Istiniti vrteo vino u svojoj kupi, zagledan u nju. Zagledao sam se u tamu u kupi.

Kneževiću.

Spustio sam kupu. Ustao sam i prošao ukrug po sobi. Hteo sam da izađem, ali Berik me nije puštao napolje samog, a noću nipošto. Tako sam hodao okolo dok se nisam vratio do svoje stolice. Ponovo sam seo. Kupa s rakijom je stajala gde je i bila. Malo posle sam je uzeo, samo da oteram želju da je opet uzmem. Ali čim sam je osetio u ruci, on je promenio osećanje. Naveo me je da mislim da hoću da pijem. I o tome kako mi je od rakije toplo u stomaku. Samo popij brzo, pa se ukus neće dugo zadržati, jedino toplo lepo osećanje u utrobi.

Znao sam šta radi. Počinjao sam da se ljutim.

Onda samo još gutljajčić. Umirujuće šaputanje. Samo da se opustiš, kneževiću. Vatra je topla, imaš hrane. Berik će te zaštititi. Čejd je tu. Ne moraš toliko da se paziš. Samo gutljaj. Još jedan gutljaj.